

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2018. október 4.*

„2007/64/EK irányelv – Belső piaci pénzforgalmi szolgáltatások – A »fizetési számla« fogalma – A pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője nevén nyitott folyószámla közvetítésével e személy számára pénzbefizetést vagy -felvételt lehetővé tevő takarékszámla esetleges bennfoglaltsága”

A C-191/17. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) a Bírósághoz 2017. április 13-án érkezett, 2017. március 28-i határozatával terjesztett elő

a **Bundeskammer für Arbeiter und Angestellte**

és

az **ING-DiBa Direktbank Austria Niederlassung der ING-DiBa AG**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: J. L. da Cruz Vilaça tanácselnök (előadó), E. Levits, A. Borg Barthet, M. Berger és F. Biltgen bírák,

főtanácsnok: E. Tanchev,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Bundeskammer für Arbeiter und Angestellte képviselőjében W. Reichholf Rechtsanwalt,
- az ING-DiBa Direktbank Austria Niederlassung der ING-DiBa AG képviselőjében A. Zahradnik Rechtsanwalt,
- a német kormány képviselőjében D. Klebs és T. Henze, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében H. Tserepa-Lacombe és T. Scharf, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: német.

a főtanácsnok indítványának a 2018. június 19-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 97/7/EK, a 2002/65/EK, a 2005/60/EK és a 2006/48/EK irányelv módosításáról és a 97/5/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2007. november 13-i 2007/64/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2007. L 319., 1. o.; helyesbítés: HL 2009. L 187., 5. o.; a továbbiakban: pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló irányelv) 4. cikke 14. pontjának az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a Bundeskammer für Arbeiter und Angestellte (a munkások és alkalmazottak szövetségi kamarája), amely a fogyasztók érdekeinek az érvényesítése céljából keresetőségi joggal rendelkezik, és az ING-DiBa Direktbank Austria Niederlassung der ING-DiBa AG (a továbbiakban: ING-DiBa Direktbank Austria) között az e bank által felkínált szerződések általános feltételeinek a jogszerűsége tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló irányelv

- 3 A pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló irányelv 2. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „[e]zt az irányelvet a Közösségen belül nyújtott pénzforgalmi szolgáltatásokra kell alkalmazni”.
- 4 Az említett irányelv 4. cikke a következőképpen rendelkezik:
„Ezen irányelv alkalmazásában a következő fogalommeghatározások érvényesek:
[...]
3. »pénzforgalmi szolgáltatás«: a mellékletben felsorolt üzleti tevékenységek bármelyike;
[...]
5. »fizetési művelet«: a fizető fél vagy a kedvezményezett által kezdeményezett pénzbefizetés, -átutalás vagy -felvétel, függetlenül a fizető fél és a kedvezményezett közötti mögöttes kötelezettségektől;
[...]
14. »fizetési számla«: a pénzforgalmi szolgáltatás egy vagy több igénybe vevőjének a nevére nyitott olyan számla, amely fizetési műveletek teljesítésére szolgál;
[...]
5 Az említett irányelv melléklete többek között a következőket minősíti »pénzforgalmi szolgáltatásoknak«:
„2. Fizetési számláról történő készpénzfelvételt lehetővé tevő szolgáltatások, valamint a fizetési számla vezetéséhez szükséges összes tevékenység.

3. Fizetési műveletek teljesítése, beleértve a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjének a pénzforgalmi szolgáltatójánál vagy más pénzforgalmi szolgáltatónál vezetett fizetési számlára történő pénzáttutalást:
- beszedések teljesítése, ideértve az egyszeri beszedéseket is,
 - fizetési műveletek teljesítése fizetési kártyával vagy hasonló eszközzel,
 - áttutalások teljesítése, ideértve a rendszeres áttutalási megbízásokat is.”

A fizetési számlákról szóló irányelv

- 6 A fizetési számlákhoz kapcsolódó díjak összehasonlíthatóságáról, a fizetésszámla-váltásról és az alapszintű fizetési számla nyitásáról, illetve használatáról szóló, 2014. július 23-i 2014/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2014. L 257., 214. o.; a továbbiakban: fizetési számlákról szóló irányelv) (12) preambulumbekkezdése értelmében:

„Az ezen irányelv díjak összehasonlíthatóságára és a számlaváltásra vonatkozó rendelkezéseinek a [pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló irányelvben] meghatározott valamennyi pénzforgalmi szolgáltatóra vonatkoznuk kell. [...] Ezen irányelv minden rendelkezésének érintenie kell az olyan fizetési számlákat, amelyek révén a fogyasztók a következő tranzakciókat végre tudják hajtani: pénz elhelyezése, készpénzfelvétel, harmadik felekhez irányuló és harmadik felektől érkező fizetési műveletek végrehajtása, illetve fogadása, beleértve az áttutalást is. [...] [A] megtakarítási számlák [...] nem tartoznak ezen irányelv hatálya alá. Amennyiben azonban ezeket a számlákat napi fizetési tranzakciók lebonyolítására használják fel, és az összes fent felsorolt jellemzővel rendelkeznek, akkor ezen irányelv hatálya alá fognak tartozni [...]”

- 7 Ezen irányelv (14) preambulumbekkezdése a következőket mondja ki:

„Az irányelvben található fogalommeghatározásoknak a lehető legnagyobb mértékben összhangban kell lenniük más uniós jogi aktusok fogalommeghatározásaival, különösen a [pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló irányelv] fogalommeghatározásaival.”

- 8 A fizetési számlákról szóló irányelv 1. cikkének (6) bekezdése a következőket írja elő:

„Ez az irányelv azon fizetési számlákra alkalmazandó, amelyek lehetővé teszik a fogyasztók számára legalább az alábbi műveleteket:

- a) pénz befizetése a fizetési számlára;
- b) készpénz felvétele a fizetési számláról;
- c) fizetési műveletek teljesítése és fogadása, ideértve az áttutalás teljesítését harmadik félnek, illetve fogadását harmadik féltől.

[...]”

- 9 Ezen irányelv 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

[...]

3. »fizetési számla«: egy vagy több fogyasztó nevén vezetett olyan számla, amely fizetési műveletek teljesítésére szolgál;

[...]

Az osztrák jog

- 10 A Zahlungsdienstegesetz (a pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló törvény, BGBl. I, 66/2009.; a továbbiakban: ZaDiG) 3. §-a a következőképpen rendelkezik:

„A jelen törvény alkalmazásában:

[...]

5. fizetési művelet: a fizető fél vagy a kedvezményezett által kezdeményezett pénzbefizetés, -átutalás vagy -felvétel, függetlenül a fizető fél és a kedvezményezett közötti alapkötelezettségektől;

6. fizetési rendszer: pénzáttutalási rendszer, amely a fizetési műveletek feldolgozására, elszámolására vagy teljesítésére formális és szabványosított eljárásokat és egységes szabályokat alkalmaz;

7. fizető fél: olyan személy, aki fizetési számla tulajdonosa, és aki az adott fizetési számláról fizetési megbízást ad és engedélyez, vagy – fizetési számla hiányában – az olyan személy, aki fizetési megbízást ad;

8. kedvezményezett: olyan személy, aki valamilyen fizetési művelet tárgyát képező pénzeszközök szándékolt jogosultja;

[...]

10. pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője: olyan személy, aki fizető félként vagy kedvezményezettként vagy mindkét minőségben pénzforgalmi szolgáltatást vesz igénybe;

11. fogyasztó: olyan természetes személy, aki az e szövetségi törvény hatálya alá tartozó pénzforgalmi szolgáltatási szerződések keretében saját szakmája, üzleti tevékenysége vagy foglalkozása körén kívül eső célból jár el;

[...]

13. fizetési számla: a pénzforgalmi szolgáltatás egy vagy több igénybe vevőjének a nevére nyitott olyan számla, amely fizetési műveletek teljesítésére szolgál.”

- 11 A Bankwesengesetz (a bankrendszerről szóló törvény, BGBl. 532/1993.) 31. §-ának a BGBl. I, 118/2016. számában megjelent változata a következőket írja elő:

„(1) A takarékbetétek olyan pénzbetétek hitelintézeteknél, amelyek nem fizetési ügyletek, hanem befektetés céljára szolgálnak, és mint olyanok csak különös okiratok (takarékbetét okiratok) kiadása ellenében vehetők át. [...]

[...]

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 12 Az ING-DiBa Direktbank Austria olyan online takarékszámilákat kínál, amelyekre az ügyfelei telebanking (távbanki szolgáltatás) útján befizetéseket és pénzfelvételeket teljesíthetnek. Ezen átutalásokat mindig az ezen ügyfelek nevén nyitott referenciaszámlán keresztül kell végrehajtani. E referenciaszámlák olyan folyószámlák, amelyeket az említett ügyfelek az ING-DiBa Direktbank Austriától eltérő más banknál is tarthatnak. A kérdést előterjesztő bíróság pontosítja, hogy az online takarékszámilákról vagy az azokra teljesített átutalások nem teszik szükségessé pénzforgalmi szolgáltató bevonását.
- 13 Ezen online takarékszámilák látra szóló számlák, vagyis az ügyfél az e számlákra befizetett összegekkel bármikor rendelkezhet anélkül, hogy ennek a kamatokra negatív hatása lenne.
- 14 Az alapügyben az ING-DiBa Direktbank Austria által alkalmazott általános szerződési feltételekről van szó. A munkások és alkalmazottak szövetségi kamarája szerint e feltételek közül néhány ellentétes a pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló irányelvet a belső jogba átültető ZaDiG-gal, következésképpen jogellenes.
- 15 A kérdést előterjesztő bíróság, az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) azon a véleményen van, hogy ahhoz, hogy az említett feltételek jogszerűségéről határozzon, előzetesen a ZaDiG alkalmazhatóságának a kérdésével kell foglalkoznia. Ennek keretében e bíróságnak meg kell határoznia, hogy az olyan online takarékszámilákat, mint amelyeket az ING-DiBa Direktbank Austria kínál, az ezen irányelv értelmében vett „fizetési számlának” kell-e minősíteni, következésképpen pedig ezen irányelv hatálya alá tartoznak.
- 16 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat többek között arra, hogy csupán az, hogy az ilyen számlát „takarékszámilának” nevezik, nem teszi lehetővé, hogy azt kizárják a pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló irányelv hatálya alól. Azonban kétsége merül fel azon kérdést illetően, hogy figyelembe véve rendeltetésüket, vagyis hogy takarékbetétek, az online takarékszámilák tekinthetők-e olyanoknak, mint amelyek fizetési műveletek megvalósítására szolgálnak.
- 17 E körülmények között az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni a [pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló irányelv] 4. cikkének 14. pontját, hogy az olyan online takarékszámilát is, amelyre az adott ügyfél (látra szólóan és a bank külön közreműködése nélkül) telebanking (távbanki szolgáltatás) útján befizetéseket és pénzfelvételeket teljesíthet a nevére nyitott referenciaszámlán (banki folyószámla Ausztriában) keresztül, a »fizetési számla« fogalma alá kell rendelni, és ezért kiterjed rá az irányelv hatálya?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 18 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kívánja megtudni, hogy a pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló irányelv 4. cikkének 14. pontját úgy kell-e értelmezni, hogy a „fizetési számla” fogalmába tartozik az olyan takarékszámila, amely lehetővé teszi, hogy azon látra szóló összegekkel rendelkezzenek, és amelyről a befizetési és pénzfelvételi műveleteket csak egy „referenciaszámlának” nevezett folyószámla közvetítésével lehet végrehajtani.
- 19 Elöljáróban rá kell mutatni arra, hogy valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez annak nemcsak kifejezéseit, hanem szövegkörnyezetét, valamint annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek az említett rendelkezés részét képezi (2015. szeptember 2-i Surmačs ítélet, C-127/14, EU:C:2015:522, 28. pont; 2016. november 16-i DHL Express [Austria] ítélet, C-2/15, EU:C:2016:880, 19. pont).

- 20 Így először is emlékeztetni kell arra, hogy a pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló irányelv 4. cikkének 14. pontja a fizetési számlát úgy határozza meg, mint amely „a pénzforgalmi szolgáltatás egy vagy több igénybe vevőjének a nevére nyitott olyan számla, amely fizetési műveletek teljesítésére szolgál”.
- 21 A fizetési műveletet ezen irányelv 4. cikkének 5. pontja úgy határozza meg, mint „a fizető fél vagy a kedvezményezett által kezdeményezett pénzbefizetés, -átutalás vagy -felvétel, függetlenül a fizető fél és a kedvezményezett közötti mögöttes kötelezettségektől”.
- 22 Az említett irányelv 4. cikkének 3. pontja a pénzforgalmi szolgáltatásokat úgy határozza meg, mint amelyek magukban foglalják az ugyanezen irányelv „melléklet[é]ben felsorolt üzleti tevékenységek bármelyikét”. Így e melléklet 2. pontja kimondja, hogy pénzforgalmi szolgáltatásoknak minősülnek a „fizetési számláról történő készpénzfelvételt lehetővé tevő szolgáltatások, valamint a fizetési számla vezetéséhez szükséges összes tevékenység”. Hasonlóképpen, az említett melléklet 3. pontja a pénzforgalmi szolgáltatásokba befoglalja a fizetési műveletek teljesítését, beleértve a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjének a pénzforgalmi szolgáltatójánál vagy más pénzforgalmi szolgáltatónál vezetett fizetési számlára történő pénzátutalást, ami magában foglalja a beszedések teljesítését, a fizetési műveletek fizetési kártyával történő teljesítését és az átutalások teljesítését.
- 23 Amint a főtanácsnok az indítványának 28., 30. és 36. pontjában megjegyezte, e rendelkezések szövege mint olyan nem teszi lehetővé annak meghatározását, hogy a „fizetési számla” fogalma magában foglal-e vagy sem olyan számlákat, mint amelyekről az alapügyben szó van, amelyek esetében a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjének a takarékszámlája és a folyószámlája közötti pénzátutalással járó közbenső lépés szükséges a fizetési művelet teljesítéséhez.
- 24 E megállapításra tekintettel másodszor elemezni kell azt a jogszabályi összefüggést, amelybe a pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló irányelv illeszkedik.
- 25 E célból fontos figyelembe venni különösen a fizetési számlákról szóló irányelvet.
- 26 Ugyanis, bár ezen irányelv nem alkalmazandó közvetlenül az alapügyben, az említett irányelv (12) preambulumbekkezdése kimondja, hogy azt a pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló irányelv értelmében vett valamennyi pénzforgalmi szolgáltatóra alkalmazni kell. A fizetési számlákról szóló irányelv (14) preambulumbekkezdése azt is pontosítja, hogy az ezen irányelvben található fogalommeghatározásoknak a lehető legnagyobb mértékben összhangban kell lenniük más uniós jogi aktusok fogalommeghatározásaival, különösen a pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló irányelv fogalommeghatározásaival.
- 27 A „fizetési számla” fogalmával kapcsolatban mindenekelőtt meg kell jegyezni, hogy a fizetési számlákról szóló irányelv 2. cikkének 3. pontjában szereplő fogalommeghatározás szinte megegyezik a pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló irányelv 4. cikkének 14. pontjában szereplő fogalommeghatározással. Ugyanis, amint a főtanácsnok az indítványának 54. pontjában megjegyezte, az abban álló egyetlen különbség, hogy az e fogalommeghatározások közül az elsőben használt „fogyasztó” kifejezés helyébe a másodikban a „pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője” kifejezés lép, nem az e fogalom meghatározásában fennálló lényegi különbséget, hanem inkább az érintett két irányelv tárgya közötti különbséget tükrözi.
- 28 Ezt követően hangsúlyozni kell, hogy a fizetési számlákról szóló irányelv (12) preambulumbekkezdése többek között kimondja, hogy a megtakarítási számlák nem tartoznak ezen irányelv hatálya alá, amennyiben nem minősülnek fizetési számláknak, hacsak ezeket nem lehet napi fizetési műveletek lebonyolítására felhasználni.
- 29 Így, bár a takarékszámlák főszabály szerint nem tartoznak a „fizetési számla” fogalmának a meghatározása alá, az ilyen kizárás nem feltétlen. Az említett (12) preambulumbekkezdésből ugyanis egyrészt az következik, hogy valamely számla „takarékszámlaként” való egyszerű elnevezése

önmagában nem elegendő a „fizetési számla” minősítés kizárásához, másrészt pedig az ezen utóbbi minősítés meghatározó szempontja abban áll, hogy az ilyen számláról napi fizetési műveleteket lehessen lebonyolítani.

- 30 E tekintetben fontos figyelembe venni a fizetési számlákról szóló irányelv 1. cikkének (6) bekezdését, amely előírja, hogy ez az irányelv azon fizetési számlákra alkalmazandó, amelyek lehetővé teszik a fogyasztók számára legalább a fizetési számlára történő pénzbefizetésből, a fizetési számláról történő készpénzfelvételből és a fizetési műveletek teljesítéséből és fogadásából – ideértve az átutalás teljesítését harmadik félnek, illetve fogadását harmadik féltől – álló műveleteket.
- 31 Ebből következik, hogy a valamely számláról történő fizetési műveletek harmadik fél számára történő teljesítésének, illetve a harmadik fél által teljesített ilyen műveletek fogadásának a lehetősége a „fizetési számla” fogalmának alkotóeleme.
- 32 Az olyan számla, amelyről ilyen fizetési műveleteket közvetlenül nem lehet végrehajtani, hanem azok végrehajtásához valamely közbenső számla felhasználása szükséges, nem tekinthető tehát a fizetési számlákról szóló irányelv, következésképpen pedig a pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló irányelv értelmében vett „fizetési számlának”.
- 33 A fenti megállapítások összességéből következik, hogy az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló irányelv 4. cikkének 14. pontját úgy kell értelmezni, hogy nem tartozik a „fizetési számla” fogalmába az olyan takarékszámla, amely lehetővé teszi, hogy azon látra szóló összegekkel rendelkezzenek, és amelyről a befizetési és pénzfelvételi műveleteket csak egy folyószámla közvetítésével lehet végrehajtani.

A költségekről

- 34 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

A belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 97/7/EK, a 2002/65/EK, a 2005/60/EK és a 2006/48/EK irányelv módosításáról és a 97/5/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2007. november 13-i 2007/64/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkének 14. pontját úgy kell értelmezni, hogy nem tartozik a „fizetési számla” fogalmába az olyan takarékszámla, amely lehetővé teszi, hogy azon látra szóló összegekkel rendelkezzenek, és amelyről a befizetési és pénzfelvételi műveleteket csak egy folyószámla közvetítésével lehet végrehajtani.

Aláírások